[2024] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ.: 2024 ਆਈ. ਐੱਨ. ਐੱਸ. ਸੀ. 198

ਠਾਕੁਰ ਉਮੇਦਸਿੰਗ ਨਾਥੂਸਿੰਗ

ਬਨਾਮ

ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ

(2016 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 250)

22 ਫਰਵਰੀ 2024

[ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਈ ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਮਹਿਤਾ, * ਜੇਜੇ]

ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼; ਸਿਰਫ਼ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ।
ਹੈਡਨੋਟਸ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973-ਸੈਕਸ਼ਨ 378 (1) (ਬੀ)-ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ-ਸਕੋਪ-ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾ ਕੇਸ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਪੀੜ੍ਹਤ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜੀਪ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜੀਪ ਲੁੱਟ ਲਈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 392, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾ 396 ਅਤੇ 397, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪ ਧਾਰਾ 302,396, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। - ਸ਼ੁੱਧਤਾਃ
ਆਯੋਜਿਤ : ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸਬੂਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕੇਸ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ-ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਭਰੋਸੇਯੋਗ, ਠੋਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਲਿੰਕਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਲੜੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਘਰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾ 396,397 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਦਿਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਗਲਤ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ -

ਸੰਪਾਦਕ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ' ਤੇ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਧਾਰਾ 392 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣਾ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਸੇ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
[ਪੈਰਾ 22,37,38-41]
ਸਬੂਤ-ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ-ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ - ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਜੀਪ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀੜਤ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜੀਪ ਲੁੱਟ ਲਈ - ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ:
ਆਯੋਜਿਤ: ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸੇ, ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ - ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਰਾਮਦਗੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੀਪ ਦੀ ਸੀ-ਉਕਤ ਬਰਾਮਦਗੀ ਏ 1 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ' ਤੇ ਪੀ. ਐਸ. ਆਈ. ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। (PW-22) - ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ/ਸੰਚਾਰ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-96) ਸਰਦਾਰਨਗਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਏ 1 ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਏ 1 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-96) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਖੌਤੀ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਥਿਤੀ ਮੰਨਦਿਆਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ, ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਯੋਗ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਭਾਵ ਏ 2, ਏ 3 ਅਤੇ ਏ 5-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ-96 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 25 ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਏ 1 ਦੇ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-96) ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਵਜੋਂ ਏ 2, ਏ 3 ਅਤੇ ਏ 5 ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ' ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਖੌਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸੇਰੋਲੋਜੀ ਮਾਹਰ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ - ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸ਼ੱਕੀ ਸਨ - ਏ3 ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚਾਕੂ ਇੱਕ ਨਾਲੇ ਤੋਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਖੁੱਲੀ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ - ਏ4 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚਾਕੂ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਰਿਕਵਰੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ੱਕੀ ਅਤੇ ਦਾਗੀ ਸੀ - ਇਨ੍ਹਾਂ

ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ-ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿਕਵਰੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸੇਰੋਲੋਜੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦੇ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਦਾਮਲ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਲਿੰਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੋ ਗਈ।
[ਪੈਰਾ 26-28,30,34-36]
ਸਬੂਤ-ਇੱਕ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕਬਾਲ - ਪ੍ਰਤੱਖ ਮੁੱਲ-ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਠੋਸ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 36]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਸ਼ਰਦ ਬਰਡੀਚੰਦ ਸਾਰਦਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, [1985] 1 ਐਸਸੀਆਰ 88: (1984) 4 ਐਸਸੀਸੀ 116; ਐਚਡੀ ਸੁੰਦਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, [2023] 14 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 47: (2023) 9 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 581; ਮੁਸਤਕੀਮ ਉਰਫ ਸਿਰਾਜੁਦੀਨ ਵਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ, [2011] 9 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 101: (2011) 11 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 724; ਹਰੀਚਰਣ ਕੁਰਮੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, [1964] 6 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 623: ਹਵਾ 1964 ਐਸ. ਸੀ. 1184-'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।
ਐਕਟ ਦੀ ਸੂਚੀ
ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973; ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872; ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860।
ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ
ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ; ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸਬੂਤ; ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ; ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਕਬਾਲ; ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਕਬਾਲ; ਸ਼ੱਕੀ ਬਰਾਮਦਗੀ; ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਹੀਂ।

ਤੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2016 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 250
ਨਾਲ
2016 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 218-219 ਅਤੇ 2024 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1102

1993 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਏ ਨੰਬਰ 1012 ਵਿੱਚ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 11-12-2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ
ਰਉਫ ਰਹੀਮ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨਚਿਕੇਤ ਜੋਸ਼ੀ, ਮੁਹੰਮਦ। ਅਸਦ ਖਾਨ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਸੁਚੇਤਾ ਜੋਸ਼ੀ, ਹਿਮਾਦ੍ਰੀ ਹਕਸਰ, ਨਾਰਾਇਣ ਦੇਵ ਪਰਾਸ਼ਰ, ਅਲੀ ਅਸਗਰ ਰਹੀਮ, ਸ਼ੇਖਰ ਕੁਮਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਰਚਨਾ ਪਾਠਕ ਦਵੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਾਤੀ ਘਿਲਦਿਆਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇਵਯਾਨੀ ਭੱਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ/ਆਦੇਸ਼
ਫੈਸਲਾ

ਮਹਿਤਾ, ਜੇ.

1. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ 11 ਦਸੰਬਰ, 2015 ਨੂੰ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 1994 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 949 ਅਤੇ 1993 ਦੀ 1012 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹਨ।

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1,2,3 ਅਤੇ 5 ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਠਾਕੁਰ ਲਕਸ਼ਮਣ ਸਿੰਘ ਹਾਲਸਿੰਗ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ 1 ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਠਾਕੁਰ ਪ੍ਰਵਿਨਸਿੰਗ ਰਾਜਸਿੰਗ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ 2 ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਠਾਕੁਰ ਉਮੇਦਸਿੰਗ ਨਾਥੂਸਿੰਗ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ 3 ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਠਾਕੁਰ ਖੇਮਿੰਗ ਹਾਲਸਿੰਗ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ 5 ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ. 4, ਅਰਥਾਤ ਠਾਕੁਰ ਪ੍ਰਭਾਤਸਿੰਗ ਕਪੂਰਸਿੰਗ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ 4 ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) 1990 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 107 ਅਤੇ 143 ਵਿੱਚ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਨਾਸਕੰਠਾ, ਪਾਲਨਪੁਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 392 (ਸੰਖੇਪ 'ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ.') ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 5,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 21 ਅਗਸਤ, 1993 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 396 ਅਤੇ 397 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 21 ਅਗਸਤ, 1993 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 1993 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1012 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ 1994 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 949 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 396 ਅਤੇ 397 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302।

ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਮਾਮਲਾਃ-

4. ਇੱਕ ਵਿੱਠਲਭਾਈ ਕਚਰਭਾਈ ਬਾਰੋਟ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ 1 ਮਾਰਚ, 1990 ਨੂੰ ਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਤਾਲੁਕਾ ਪਾਲਨਪੁਰ, ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਖੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਭਰਤਭਾਈ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਜੋ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਜੀਜੇ-08-114 ਵਾਲੀ ਜੀਪ ਚਲਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦੰਤੀਵਾੜਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਡਾਂਗਿਆ ਵਿਖੇ ਨਿਜ਼ਾਮਖਾਨ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਪਈ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ (ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ.) ਨੰਬਰ 2914 ਨੰਬਰ 1990 ਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਤਾਲੁਕਾ ਪਾਲਨਪੁਰ, ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

5. 2 ਮਾਰਚ, 1990 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਰਦਾਰਨਗਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੀਐਸਆਈ ਜੇਐਨ ਚੌਧਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-22) ਨੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੇ ਚਰਣਨਗਰ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਜੀਪ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚਲਦੇ ਵੇਖਿਆ। ਪੀਐਸਆਈ ਨੇ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਜੀਪ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੀਪ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਤਰੇ ਅਤੇ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਲਕਸ਼ਮਣ ਸਿੰਘ(ਏ 1) ਦੱਸਿਆ।
6. ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਏ 1 ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ 'ਤੇ ਚਾਰ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ (ਏ 2, ਏ 3, ਏ 4 ਅਤੇ ਏ 5) ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਹੀ ਸਨ ਜੋ ਜੀਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

7. ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਏ1 ਨੇ ਜੀਪ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਬੂਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੌਰਾਨ ਵਾਹਨ ਲੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਕਤਲ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੀਪ ਉੱਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਏ1 ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ।

8. ਆਮ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਪੰਚਨਾਮਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਬਾਕੀ ਚਾਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਏ2 ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗਿਆ ਚਾਕੂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ' ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਬਰਾਮਦਗੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਨਾਲੇ ਤੋਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਏ3 ਅਤੇ ਏ4 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਏ3 ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਕੱਪੜੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਏ4 ਨੂੰ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1990 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਕਾਂਜੀ ਛੱਡਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸ਼ੋਭਨਾਬੇਨ ਨੇ ਚਾਕੂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤਭਾਈ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੀ ਜੀਪ ਟੈਕਸੀ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀੜਤ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜੀਪ ਲੁੱਟ ਲਈ।

9. ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 396 ਅਤੇ 397 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਜੇ. ਐੱਮ. ਐੱਫ. ਸੀ.) ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸੈੱਟ ਪਾਲਨਪੁਰ ਵਿਖੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ, ਬਨਾਸਕਾਂਠਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪਾਲਨਪੁਰ ਵਿਖੇ ਬਨਾਸਕਾਂਠਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਏ1, ਏ2, ਏ3 ਅਤੇ ਏ4 ਵਿਰੁੱਧ 1990 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 107 ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 396 ਅਤੇ 397 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 1990 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 143 ਵਿੱਚ ਏ 5 ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ' ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

10. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ 25 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 23 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 313 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਸੀਆਰਪੀਸੀ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ।

11. ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ' ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਏ1, ਏ2, ਏ3 ਅਤੇ ਏ5 ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 396 ਅਤੇ 397 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 392 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 5,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਦੋਸ਼ੀ ਏ 1, ਏ 2, ਏ 3 ਅਤੇ ਏ 5 ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ 1993 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1012 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਏ 1, ਏ 2, ਏ 3 ਅਤੇ ਏ 5 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਲਈ 1994 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 949 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ।

12. ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ 1994 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 949 ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 11 ਦਸੰਬਰ, 2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 396 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

13. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 11 ਦਸੰਬਰ, 2015 ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂਃ-

14. ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੀਜੇ-08-114 ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਾਲੀ ਜੀਪ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ' ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਦੇ ਵੀ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸਜ਼ ਲੈਬਾਰਟਰੀਜ਼ (ਐੱਫ. ਐੱਸ. ਐੱਲ.)ਰਾਹੀਂ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਿਰਫ ਦੋ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਸੀਰੋਲੋਜੀਕਲ ਜਾਂਚ ਲਈ ਐੱਫ. ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ।
15. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਏ 1 ਜੀਪ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਜੀਜੇ-08-114 ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਬੇਰਨਗਰ ਥਾਣੇ ਦੇ ਪੀਐਸਆਈ ਜੇ ਐਨ ਚੌਧਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-22) ਨੇ ਰੋਕਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਪੀ. ਐਸ. ਆਈ. ਜੇ. ਐਨ. ਚੌਧਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-22) ਵੱਲੋਂ ਸਰਦਾਰਨਗਰ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਚਿੱਠੀ 'ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-96 "ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੀਪ ਦਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਭੁੱਲ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ।

16. ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
17. ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਏ2, ਏ3 ਅਤੇ ਏ5 ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪੁਲੀਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-22 ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਏ1 ਦੇ ਇਕਬਾਲਿਯਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ "ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਸਬੂਤ ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਤੇ 26 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਹੈ।

18. ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਖੋਜ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਗਲਤ ਸੀ ਜਾਂ ਦੋ ਵਿਚਾਰ i.e. ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ' ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂਃ-

19. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਰਚਨਾ ਪਾਠਕ ਦਵੇ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ।
ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

ਚਰਚਾਃ-

20. ਅਸੀਂ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।
21. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਦੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮੁੱਦੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨਃ-

(i) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼;

(ii) ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ।

22. ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਘਰ ਲਿਆਏ ਜਾ ਸਕਣ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕੇਸ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।

23. ਸ਼ਰਦ ਬਰਡੀਚੰਦ ਸਾਰਦਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (1984) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 116 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੰਜ ਸੁਨਹਿਰੇ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨਃ -

(1) ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿੱਥੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਨਹੀਂ।
(2) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਲਪਨਾ ਉੱਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ,

(3) ਹਾਲਾਤ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ,

(4) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ

(5) ਸਬੂਤ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਇੰਨੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਅਧਾਰ ਨਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਮ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
24. ਧਾਰਾ 378 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤ(1)(ਬੀ) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਐਚਡੀ ਸੁੰਦਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, (2023) 9 ਐਸਸੀਸੀ 581 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਸੀਃ
"(ਏ) ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ;

(ਬੀ) ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ, ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ;

(ਸੀ) ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ, ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਬੂਤ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ' ਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ;

(ਡੀ) ਜੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵੀ ਸੰਭਵ ਸੀ; ਅਤੇ

(ਈ) ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਇਸ ਨਤੀਜੇ' ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲਾ ਇਕੋ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਿੱਟਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ।"

25. ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਕੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 11 ਦਸੰਬਰ, 2015 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਖਾਤਰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈਃ -

"[6.1]. ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤਭਾਈ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ 01-03-1990 ਨੂੰ ਗੜ੍ਹ ਥਾਣੇ, ਤਾਲੁਕਾ ਪਾਲਨਪੁਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੰਤੀਵਾੜਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੰਗੀਆ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਨਿਜ਼ਾਮਖਾਨ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਲਕਸ਼ਮਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਰਦਾਰਨਗਰ ਥਾਣੇ ਦੇ ਪੀਐਸਆਈ ਚੌਧਰੀ ਨੇ 02-03-1990 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 02-03-1990 ਨੂੰ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੇ ਛਾਰਾਨਗਰ ਨੇੜੇ ਸਵੇਰੇ ਸਰਦਾਰਨਗਰ ਥਾਣੇ ਦੇ ਪੀ. ਐਸ. ਆਈ. ਨੇ ਇੱਕ ਜੀਪ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਉਂਦੇ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੀਪ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਹੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਿ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜੀਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਗੀਤਾਮੰਦਿਰ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਪਾਲਨਪੁਰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੀਪ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲਨਪੁਰ ਲੈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਉਸੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਹੋਰ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜੀਪ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰਨਗਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੜਕ' ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜੀਪ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਯਾਤਰੀ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਭੱਜ ਗਏ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜੀਪ ਤੋਂ ਉਤਰਿਆ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦੱਸਦਿਆਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛਾਰਾਨਗਰ ਦੇ ਗੀਤਾਮੰਦਿਰ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਪਾਲਨਪੁਰ ਜਾਣਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਜੀਪ ਤੋਂ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗੀਤਾਮੰਦਿਰ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਪਾਲਨਪੁਰ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਛਾਰਾਨਗਰ/ਸਰਦਾਰਨਗਰ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ/ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਪ ਦੇ ਟਾਇਰਾਂ ਦਾ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ' ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਟਾਇਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਰਤਭਾਈ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਚੱਪਲਾਂ ਦਾ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮਿਲੀ ਚੱਪਲ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

[6.2] ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਪ੍ਰਵੀਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਚਾਕੂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਇਕੱਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਭਾਵ ਪਾਲਨਪੁਰ-ਸਿੱਧਪੁਰ ਹਾਈਵੇਅ ਰੋਡ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਾਲਾ ਤੋਂ। ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਕੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

[6.3] ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਚਾਕੂ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 5 ਦੀ ਪੈਂਟ/ਪੈਂਟ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸਤ ਕਾਂਜੀਭਾਈ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਪੈਂਟ 'ਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਸਨ। ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 3 ਅਤੇ 5 ਆਪਣੇ ਪੈਂਟ ਉੱਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਪੈਂਟ/ਪੈਂਟ ਅਤੇ ਚਾਕੂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 77 ਵਿੱਚ ਕਾਂਜੀਭਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸ਼ੋਭਨਾਬੇਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

[6.4]. ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2,3 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਵਾਲੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਪੈਂਟ/ਪੈਂਟ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਮੁਦਾਮਲ ਜੀਪ ਨਾਲ ਫੜਿਆ/ਫੜਿਆ/ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬਚਾਅ/ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਗਲਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਜੀਪ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਲੜੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 392 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1,2,3 ਅਤੇ 5 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਪ ਦੇ ਹੁੱਡ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਚਾਕੂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ।

[6.5]. ਹੁਣ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 396 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 396 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 4 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 396 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲੱਗੇ ਸਨ।
ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਬਾਕੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 396 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਨੋਜ ਗਿਰੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਜਾਂ ਪੰਜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜ ਜਾਂ ਪੰਜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਤੱਥ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਾਇਦ ਡਕੈਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਛਾਣ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਡਕੈਤੀ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਕਤੂ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ। ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਕੀ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1,2,3 ਅਤੇ 5 ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 396 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

[6.6] ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1,2,3 ਅਤੇ 5 ਨੇ ਕਤਲ/ਲੁੱਟ ਅਤੇ ਡਕੈਤੀ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ/ਸਬੂਤ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਰਤਭਾਈ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 392 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1,2,3 ਅਤੇ 5 ਨੂੰ ਵੀ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 396 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 396 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਕਤਲ ਨਾਲ ਡਕੈਤੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਰਤਭਾਈ ਦੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੀ ਮੌਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਲੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

[6.7]. ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

[6.8]. ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਰਾਕੇਸ਼ (ਸੁਪ੍ਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 2 ਅਤੇ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 3 ਅਤੇ 5 ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਮਿਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2,3 ਅਤੇ 5 ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਨ੍ਹੱਈਆ ਲਾਲ (ਸੁਪ੍ਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਇਕੱਠੇ ਵੇਖੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜੋੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

[7.0]. ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1012/1993 ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 392 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

26. ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵੇਖਣ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤਾਂ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸੇ, ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

27. ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਰਾਮਦਗੀ ਜੀਪ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਜੀਜੇ-08-114 ਦੀ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

28. ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਕਤ ਬਰਾਮਦਗੀ ਏ 1 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀ. ਐਸ. ਆਈ. ਜੇ. ਐਨ. ਚੌਧਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-22) ਨੇ 2 ਮਾਰਚ, 1990 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ/ਸੰਚਾਰ ਭੇਜਿਆ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-96)

ਮਿਤੀ 2 ਮਾਰਚ, 1990 ਨੂੰ ਸਰਦਾਰਨਗਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਏ 1 ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

29. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿਪੋਰਟ/ਸੰਚਾਰ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-96) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਏ 1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੀਪ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਅਤੇ ਜੀਪ ਲੁੱਟਣ ਦਾ ਜੁਰਮ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੱਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

30. ਏ 1 ਨੂੰ ਫੜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੀਐਸਆਈ ਜੇ ਐਨ ਚੌਧਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-22) ਨੇ ਦੋ ਪੰਚਨਾਮਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ i.e. ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-88 ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-89 ਪੰਚਨਾਮਾ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-89) 2 ਮਾਰਚ, 1990 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 08:30 ਵਜੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਏ-1 ਨੇ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਭੁੱਲ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੀ. ਐਸ. ਆਈ. ਜੇ. ਐਨ. ਚੌਧਰੀ(ਪੀਡਬਲਯੂ-22) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਏ 1 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-96) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਖੌਤੀ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਥਿਤੀ ਮੰਨਦਿਆਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

31. ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੋਲਾਰਾਮ ਮਖੀਜਾ ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-21 ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੈਮੋ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-88 ਅਤੇ 89) ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਪੀਐਸਆਈ ਜੇ ਐਨ ਚੌਧਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-22) ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਕਬਾਲਿਯਾ/ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

32. ਜਦੋਂ ਪੀਐਸਆਈ ਜੇਐਨ ਚੌਧਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-22) ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਇਕਬਾਲਿਯਾ ਹਿੱਸੇ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ-96) ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ।

33. ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤਭਾਈ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੀ ਜੀਪ ਵਿੱਚ ਏ1 ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਇਹ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਤੱਥ ਕਤਲ ਅਤੇ ਡਕੈਤੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀਤਾ ਬਾਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮੰਨੇ ਗਏ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੀ. ਐਸ. ਆਈ. ਜੇ. ਐਨ. ਚੌਧਰੀ(ਪੀਡਬਲਯੂ-22) ਨੇ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦਿਖਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਏ 1 (ਲਕਸ਼ਮਣ ਸਿੰਘ) ਦੀ ਜੀਪ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ

ਇੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਯਾਤਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੀਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਏ 1 ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ।

34. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਏ 1 ਦੇ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-96) ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਵਜੋਂ ਏ 2, ਏ 3 ਅਤੇ ਏ 5 ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੂਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵੇਖਣ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ' ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਖੌਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸੇਰੋਲੋਜੀ ਮਾਹਰ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

35. ਅਸੀਂ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸ਼ੱਕੀ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਏ3 ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚਾਕੂ ਇੱਕ ਨਾਲੇ ਤੋਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ। ਏ4 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚਾਕੂ ਕਾਂਜੀ ਛੱਰਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸ਼ੋਭਨਾਬੇਨ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਏ4 ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਕਵਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। (2011) 11 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 724 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਸਤਕੀਮ ਉਰਫ ਸਿਰਾਜੁਦੀਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਸਥਿਤੀ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਰਿਕਵਰੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ੱਕੀ ਅਤੇ ਦਾਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿਕਵਰੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸੇਰੋਲੋਜੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਉਸੇ ਸਮੂਹ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਮੁਦਾਮਲ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਲਿੰਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੋ ਗਈ।

36. ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-22 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਏ 1 ਦੇ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ' ਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਏ 1 ਦੇ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਅਰਥਾਤ ਏ 2, ਏ 3 ਅਤੇ ਏ 5 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1964 ਐਸ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੀਚਰਣ ਕੁਰਮੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

1184 ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਠੋਸ ਟੁਕੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਕੇਸ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵੀ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਮਾੜੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਏ-1 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-96) ਦੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੋਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਏ-2, ਏ-3 ਅਤੇ ਏ-5 ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਏ 1 ਦੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੋਟ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

37. ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਭਰੋਸੇਯੋਗ, ਠੋਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

38. ਅਸੀਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 396 ਅਤੇ 397 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਗਲਤ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ।

39. ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ' ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 392 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹੀ ਸਥਿਤੀ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਲਿੰਕਾਂ ਦੇ ਉਸੇ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸਿੱਟਾ: -

40. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 11 ਦਸੰਬਰ, 2015 ਨੂੰ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1012 1993 ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1994 ਦਾ 949 ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ

ਰੱਦ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖੋ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 21 ਅਗਸਤ, 1993 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 392 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

41. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਨਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

42. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਮੁੱਖ ਨੋਟਸਃ ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾਃ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Shifa Kler